

Πτυχία χωρίς αντίκρισμα

Των ΕΛΙΖΑΜΠΕΤΤΑΣ ΚΑΖΑΛΟΤΤΙ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΙΟΥΣΗ

Μια ομάδα άνεργων αρχιτεκτόνων αναζητεί δουλειά σε ένα τσίρκο. Τους προσλαμβάνουν με καλά χρήματα ως θηριοδασαστές. Τους διαβεβαιώνουν ότι οι τίγρεις που θα αντικρίσουν είναι υπό την επήρεια φαρμάκων και δεν είναι επικίνδυνες. Με την κατάλληλη στολή οι αρχιτέκτονες οδηγούνται στην αρένα. Ανοίγουν οι πόρτες των κλουβιών και καμιά δεκαριά εξαγριωμένα θηρία κατευθύνονται κατά πάνω τους. Κάθιδροι οι αρχιτέκτονες κοκαλώνουν από τον φόβο τους. Μια τίγρης ορμά προς τη μεριά τους και επιτίθεται στον πρώτο στη σειρά αρχιτέκτονα. Εκείνος πριν λιποθυμήσει προλαβαίνει να ακούσει την καθησυχαστική φωνή του «Θηρίου» που αποκαλύπτοντας λίγο το πρόσωπό του του λέει: «Μην ανησυχείτε, παιδιά, πολιτικοί μηχανικοί είμαστε».

Περί ανεκδότη προέκυψε, αλλά δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα. Αλλωστε, πενία τέχνας κατεργάζεται. Σύμφωνα με στοιχεία, η χώρα μας είναι δεύτερη στην Ευρώπη σε ποσοστό πτυχιούχων που ασκούν άλλο επάγγελμα από αυτό που σπούδασαν, ενώ ο κατάλογος των πτυχιούχων της ετεροαπασχόλησης μεγαλώνει όλο και περισσότερο χρόνο με τον χρόνο. Από το σύνολο των 40-45 χιλιάδων φοιτητών που θα πάρουν το πτυχίο τους περίπου οι 18 χιλιάδες, κοντά το ένα τρίτο, δεν πρόκειται να ασχοληθούν επαγγελματικά με το αντικείμενο των σπουδών τους. Ανεργία, υποαπασχόληση και ετεροαπασχόληση πλήττουν και τα λεγόμενα «ευγενή» επαγγέλματα. Δεκαεφτά χιλιάδες γιατροί και δικηγόροι βρίσκονται στο ταμείο ανεργίας. Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι η χώρα μας κατέχει την πρώτη θέση με πέντε γιατρούς ανά χίλιους κατοίκους. Σύμφωνα με τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών, το μεγαλύτερο πρόβλημα ανεργίας παρουσιάζουν σήμερα οι ειδικότητες Γενικής Ιατρικής, Φυσιολογίας, Κυτταρολογίας, Αιματολογίας, Αγγειοχειρουργικής, Αναισθησιολογίας Χειρουργικής Θώρακος, ενώ πρόβλημα απασχόλησης αντιμετωπίζει και ένας στους 4 νέους Έλληνες οδοντίατρος. Η έκταση του φαινομένου εξηγεί και την παρουσία δεκάδων χιλιάδων πτυχιούχων από διάφορα τμήματα ΑΕΙ και ΤΕΙ σε διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των τραπεζών όπου οι προσλήψεις αφορούν θέσεις απολυτηριούχων Λυκείου.

Αρκετές είναι οι έρευνες που επιβεβαιώνουν τα παραπάνω. Σύμφωνα με το Γραφείο Διασύνδεσης του Παντείου, οι μισοί από τους άνεργους αποφοίτους αναζητούν εργασία πάνω από έξι μήνες λόγω έλλειψης θέσεων σχετικών με την ειδικότητά τους και εξαιτίας της προτίμησης των εργοδοτών για περισσότερους έμπειρους εργαζομένους. Όλοι έχουν εργαστεί στο παρελθόν, έχοντας στις περισσότερες περιπτώσεις αλλάξει έως και τρεις δουλειές. Η πλειονότητα των αποφοίτων του Παντείου ασκεί επαγγέλματα άσχετα με το αντικείμενο των σπουδών τους. Περίπου το 11% των πτυχιούχων είναι άνεργοι, κυρίως γυναίκες και κοινωνιολόγοι, που αναζητούν εργασία μέσω των αγγελιών, του Διαδικτύου, των οικογενειακών γνωριμιών, του ΟΑΕΔ και των διαγωνισμών. Ένας στους τρεις αποφοίτους έχει ολοκληρώσει ή παρακολουθεί κάποιο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών.

Αντίστοιχες έρευνες δείχνουν ότι μόνο το 44% των αποφοίτων του Τμήματος Γεωλογίας εργάζεται σε αντικείμενο σχετικό με τις σπουδές του, ενώ οι υπόλοιποι ασχολούνται σε άλλους τομείς. Ακόμη και οι πολυδάπανες και πολύχρονες σπουδές στο εξωτερικό δεν αποτελούν πλέον διαβατήριο για ένα σίγουρο μέλλον. Πολλές φορές ακόμη και κάτοχοι διδακτορικού αναγκάζονται να εργαστούν ως σερβιτόροι. Μιλούν στην «Ε» η Ευαγγελία Σπυροπούλου θεολόγος-τηλεφωνήτρια, ο Θανάσης Ζέρβας διδάκτορας πληροφορικής-σερβιτόρος, ο Γιώργος Λογοθέτης γεωπόνος-ταξιτζής, ο Ευθύμης Λιάτος ηθοποιός-μεταφορέας, ο Ταξιάρχης Γλυκός φιλόλογος-ελαιοχρωματιστής, ο Διονύσης Καππάτος οικονομολόγος-ζαχαροπλάστης, η Κωνσταντίνα διοικητικό στέλεχος-αρχαιοφύλακας και η Βίβιαν Ρούσσου γεωλόγος-δημοτική αστυνομός.

«Όταν πρέπει να βρεις δουλειά για να ζήσεις, δεν σκέφτεσαι ποιο επάγγελμα είναι καλό και ποιο όχι»

Από τον Θουκυδίδη και το μάρκετινγκ στις μπογιές και τις μάντολες

Τι σχέση μπορεί να έχουν ο Θουκυδίδης, ο Αισχύλος, ο Όμηρος και ο Πλούταρχος με τα ακριλικά χρώματα, τους στόκους, το μίνιο, το νέφτι, τις σπάτουλες; Λογικά καμία, μια και οι εποχές δεν είναι συγκρίσιμες. Για έναν φιλόλογο (προληπτικό κατηγορούμενο το λέγαμε στο Λύκειο το «σπουδάζει φιλόλογος», καθώς φαίνεται πως από τότε δεν διαφαινόταν σίγουρη η προοπτική άσκησης του επαγγέλματος), που σήμερα εργάζεται ως ελαιοχρωματιστής, υπάρχει συνάφεια μεταξύ των παραπάνω.

Αριστούχος στην Τρίτη Λυκείου ο Ταξιάρχης Γλυκός, από τον Οξύλιθο Ευβοίας, δίνει Πανελλαδικές Εξετάσεις και εισέρχεται το 1988 στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Φιλόλογοι τα άλλα δύο του αδελφία.

Ολοκλήρωσε τις σπουδές ο Ταξiάρχης και το 1992 πήρε το πτυχίο. Πήγε στρατιώτης και μετά αναζήτησε να βρει δουλειά. Ιδιαίτερα στην αρχή, σε παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου, σε μια κλειστή κοινωνία που δεν αντέχει όμως και πολλές τέτοιες πολυτέλειες. Έκανε τα χαρτιά του για ιδιωτικά σχολεία, παντού το ίδιο εμπόδιο «τι συστάσεις έχετε;», «από ποιον έρχεστε;». Εδωσε σε κάνα δυο διαγωνισμούς σε τράπεζες, άλλα εκεί τα μαθήματα, αναμενόμενο να μην τα καταφέρει. Φως για διορισμό στο Δημόσιο δεν υπήρχε, καθηγητές, δάσκαλοι και νηπιαγωγοί εν έτει 1994 είχαν μπλοκαρισμένη επετηρίδα.

«Όταν πρέπει να βρεις δουλειά για να ζήσεις, δεν σκέφτεσαι ποιο επάγγελμα είναι καλό και ποιο όχι. Έκανα μεροκάματα ως μπογιατζής, έβγαζα χαρτζιλίκι καλό και στην πορεία διαπίστωσα ότι μπορώ να αναλαμβάνω και μόνος μου δουλειές. Δεν είναι ντροπή καμία δουλειά. Βλέπω πώς είναι σήμερα η κατάσταση και σκέφτομαι δύο πράγματα: Τα παιδιά μέχρι να βρουν τον δρόμο τους πρέπει να κάνουν όποια δουλειά τους τύχει. Ισως μέσα από αυτή ανακαλύψουν στοιχεία που έχουν σχέση με τον εαυτό τους, με πράγματα που πραγματικά θέλουν να κάνουν. Επειτα, μπορεί σήμερα να ασχολούμαι με μπογιές, πινέλα, ρολά, στοκαρίσματα, ασταρώματα, βαψίματα κάθε λογής, σε καμία περίπτωση όμως δεν ξεχνώ ότι ωφεληθήκα από τη σχολή μου, έστω και εάν δεν έγινα ποτέ φιλόλογος. Ζούμε σε εποχές όπου κάποιοι επιδιώκουν όχι μόνο την απαξίωση κάποιων επαγγελματιών, αλλά και τη μείωση του ρόλου του πανεπιστημίου. Είναι λάθος και τα δύο. Η πραγματική χαρά είναι να κάνεις στη ζωή σου αυτό που αγαπάς. Εάν δεν το βρεις, το ψάχνεις και εάν είσαι τυχερός, το υποκαθιστάς με κάτι άλλο εξίσου σημαντικό».

«Ήταν μονόδρομος»

Ο Διονύσης Καππάτος από την Πεσσάδα Κεφαλονιάς τέλειωσε το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Παντείου το 1989. «Με τα δεδομένα της εποχής εκείνης, η μοναδική πιθανότητα για να βρω εργασία στο Δημόσιο ήταν το 2004. Μετά το πτυχίο του στο Πάντειο, η αλήθεια είναι ότι έψαξε να βρει δουλειά πάνω στον κλάδο του. Ο τομέας της δημόσιας διοίκησης ήταν τότε ερμητικά κλειστός. Θα μπορούσε να δουλέψει ως ωρομίσθιος σε κάποιο σχολείο, αλλά το 1989 ήταν κάτι το καινούργιο και δεν υπήρχε μεγάλη ζήτηση. Οι οικονομικές επιστήμες ήταν τότε στα σπάργανα, θα μπορούσε να γίνει λογιστής, αλλά δεν ήταν κάτι που τον ικανοποιούσε, δηλαδή οι δυνατότητες υπήρχαν επαγγελματικά, αλλά δεν ήταν τέτοιες που θα μπορούσε να το κάνει για όλη την υπόλοιπη ζωή του. Δεν το έψαξε πολύ ούτε πέρασε από το μυαλό του κάτι άλλο.

Ο πατέρας του κληρονόμησε από τον παππού του εργαστήρι παραδοσιακών γλυκών, μάντολες, παστοκούδωνα. «Ήταν μονόδρομος. Το αγαπώ ιδιαίτερα το εργαστήρι, γιατί μεγάλωσα μέσα σε αυτό, οπότε δεν μετανιώνω που αποφάσισα να γυρίσω στο νησί και να ασχοληθώ με τις μάντολες. Το μόνο που μετανιώνω είναι που, λόγω του φόρτου εργασίας, αναγκάστηκα να σταματήσω το μεταπτυχιακό μου στο Παρίσι (μάνατζμεντ και οικονομικά) ένα εξάμηνο πριν από το πτυχίο. Τώρα είμαι η τρίτη γενιά του εργαστηρίου ("Βοσκοπούλα"). Επίσης δουλειά σχεδόν αμέσως μετά το πτυχίο μου και πλέον κλείνω 17 χρόνια που διοικώ την επιχείρηση. Κάθε μέρα ασχολούμαι με προμηθευτές, τιμολόγια, την παραγωγή, οπότε καταλαβαίνετε ότι οι γνώσεις που μου προσέφεραν οι σπουδές μου με έχουν βοηθήσει πολύ για να τα καταφέρω. Όσο για το αν θα μπορούσα να σταματήσω και να ασχοληθώ με κάτι άλλο, αποκλείεται.

Εκτός από το ότι είναι κάτι που μου αρέσει πολύ, πλέον οι ανάγκες μου και αυτές της οικογένειάς μου είναι πολύ μεγαλύτερες, σε σχέση με μια 15ετία πριν. Είμαι ο μοναδικός εκπρόσωπος της επιχείρησης και εύλογα δεν μπορώ να σταματήσω, έτσι ώστε να παραμείνει η επιχείρηση και στα παιδιά μου. Ήδη ο 15χρονος γιος μου έρχεται και βοηθάει καμιά φορά και βλέπω ότι του αρέσει το εργαστήριο.

Η κόρη μου (11) είναι μικρή ακόμα για να ασχολείται, αλλά θα ήθελα πολύ να ασχοληθεί και αυτή με την επιχείρηση. Δεν είναι ότι θα τους πιέσω ή θα τους αναγκάσω. Θέλω τα παιδιά μου να έχουν πανεπιστημιακή μόρφωση. Ωστόσο, η αγορά εργασίας είναι δύσκολη πια και η επιχείρηση αυτή μπορεί να εξασφαλίσει τα προς το ζην με αξιοπρέπεια. Αλλάστε και εμένα κανείς δεν με έσπρωξε, απλά μου άρεσε. Όσο για τα νέα παιδιά που τώρα βγαίνουν στην αγορά εργασίας, η εύρεση είναι πολύ δύσκολη και τα παιδιά είναι ιδιαίτερα προβληματισμένα. Μάλιστα, πολλά είναι τα παιδιά που έρχονται σε εμάς για να μάθουν μια παραδοσιακή τέχνη για να βρουν μια καλύτερη και ευκολότερη επαγγελματική διεξοδο».

«Χτύπησα πολλές πόρτες»

Απόφοιτος του Παντείου, του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης με κατεύθυνση Δημόσιας Οικονομικής, η 29χρονη σήμερα Κωνσταντίνα, «αυτό χωρίς επίθετο» μας λέει, έψαξε να βρει απασχόληση σε εταιρείες σχετικά με την ειδικότητά της, έστειλε βιογραφικά, ξεφύλλισε αγγελίες, απογοητεύτηκε, μέχρι που προσελήφθη ως ημερήσιος φύλακας στην Εφορεία Αρχαιοτήτων της Ακρόπολης. «Είχα τρέξει πάρα πολύ, χτύπησα πολλές πόρτες, αλλά δεν υπήρχε αποτέλεσμα. Εδωσα σε διαγωνισμό του ΑΣΕΠ όπου ήμουν από τους επιλαχόντες. Ήμουν στον ΟΑΕΔ εγγεγραμμένη για 18 μήνες, γι' αυτό και με προσέλαβαν εδώ λόγω ανεργίας. Είχε πλάκα, το λέω εξοργισμένη αυτό, όταν στον ιδιωτικό τομέα απευθυνόμουν σε εταιρείες. Άλλες δεν μου απαντούσαν όταν τους έστελνα βιογραφικά, άλλες έλεγαν ότι τα είχαν χάσει και σε κάποιες τρίτες όταν έβλεπαν ότι είχα πτυχίο με απέκλειαν για οικονομικούς λόγους.

Η σύμβασή μου εδώ τελειώνει τον Σεπτέμβρη, θα ξαναγραφτώ στον ΟΑΕΔ και θα ξαναψάξω για δουλειά. Είναι επιεικώς απαράδεκτο να τελειώνει κάποιος ένα πανεπιστήμιο και να μην μπορεί να βρει δουλειά. Μην κρυβόμαστε, και στον ιδιωτικό τομέα πήγα μέσω γνωστών και στο Δημόσιο. Όσο και να θέλουμε να κρυβόμαστε

πίσω από το δάχτυλό μας, υπάρχουν οι συμβάσεις στις οποίες δυστυχώς προτιμώνται συγγενείς και φίλοι. Είναι κανόνας πια».

Η σεισμολόγος που έγινε... αστυνομικός

Σχετίζονται οι βαθιές εκσκαφές, οι θεμελιώσεις, οι σήραγγες, τα γεωτεχνικά δεδομένα και οι φυσικές και αριθμητικές προσομοιώσεις με τις κλήσεις σε αυτοκίνητα και τις περιπόλους στο κέντρο της Αθήνας για την εύρυθμη κυκλοφορία των αυτοκινήτων; Κομμάτι δύσκολο. Η 28χρονη σήμερα Βίβιαν Ρούσσου, απόφοιτος του Γεωλογικού Αθηνών, με όνειρα να γίνει σεισμολόγος, σήμερα εργάζεται ως υπάλληλος στη δημοτική Αστυνομία στην Αθήνα.

«Συνήθως στον κλάδο μου είναι δύσκολο, γιατί είναι κορεσμένος. Όμως οι δυσκολίες ήταν πάρα πολλές. Στην πράξη είναι όλα διαφορετικά από αυτά που σου λένε στο πανεπιστήμιο. Οι ώρες ήταν δύσκολες, αν και δεν ήταν πολλές. Για ένα διάστημα δούλευα 8ωρο και με πλήρωναν κανονικά για τις υπερωρίες μου. Όμως οι δυσκολίες ήταν τεχνικές. Κάθε μέρα ήμουν έξω, στα εργοτάξια, μέσα στο κρύο τον χειμώνα ή στον καύσωνα το καλοκαίρι. Επέλεξα τελικά ότι δεν μου ταιριάζει και δεν θέλησα να συνεχίσω να το ασκώ. Κοίταξα τι προκηρύξεις υπήρχαν και έκανα τα χαρτιά μου για αυτή που αφορούσε στη δημοτική Αστυνομία. Ήταν διαγωνισμός με μοριοδότηση και τα κατάφερα. Ο λόγος που δεν κοίταξα προκηρύξεις πάνω στον κλάδο μου είναι γιατί βγαίνουν μόνο 1-2 φορές τον χρόνο και είναι πολύ εξειδικευμένες. Δεν μετανιώνω καθόλου που έφυγα. Είναι μια σίγουρη δουλειά. Στον ιδιωτικό τομέα σήμερα είσαι, αύριο δεν είσαι, ενώ τώρα υπάρχει μονιμότητα. Είναι διαφορετική η ψυχολογία που έχει ο εργαζόμενος στον δημόσιο τομέα. Τις γνώσεις μου από το πανεπιστήμιο δεν τις ασκώ καθόλου, αν και πιστεύω ότι είναι κέρδος οι σπουδές».

Η ίδια συμβουλεύει τα παιδιά που αγαπούν το επάγγελμα του γεωλόγου να το ακολουθήσουν. «Έχει ενδιαφέρον, αλλά πολλοί, όπως και εγώ, μπαίνουν στη σχολή και δεν ξέρουν τι θα σπουδάσουν. Αν κάποιος μου είχε μιλήσει, δεν θα ακολουθούσα την κατεύθυνση που επέλεξα γιατί αν και ήταν ενδιαφέρουσα, δεν θα έβρισκα ποτέ σχετικό επάγγελμα. Το μαθαίνεις πολύ αργά το ακριβές αντικείμενο και τότε δεν μπορείς να ξαναδώσεις εξετάσεις για να αλλάξεις σχολή. Εγώ ήθελα να βρω δουλειά ως σεισμολόγος, αλλά χρειάζεται μεταπτυχιακά και άλλα προσόντα. Θα μπορούσα να κάνω μεταπτυχιακές σπουδές στην Αθήνα, αλλά δεν το έκανα. Χρειάζεται και πολλά χρόνια και να είσαι βοηθός σε καθηγητές... Θα έφταναν τα 40 για να πιάσω δουλειά. Τώρα είμαι 28 και επαγγελματικά αποκατεστημένη».

Είχε όνειρα για καθηγήτρια έγινε τηλεφωνήτρια...

Σε τηλεφωνικό κέντρο μεγάλης εταιρείας εργάζεται η θεολόγος Ευαγγελία Σπυροπούλου, μητέρα δύο παιδιών. «Τελείωσα τη θεολογική το '89 στην Αθήνα. Ήθελα από μικρή να γίνω εκπαιδευτικός», τονίζει. «Ήταν καθαρά δική μου επιλογή αυτή η σχολή. Όταν αποφοίτησα, μπήκα αμέσως στην επετηρίδα και περίμενα να διοριστώ. Ήμουν φυσικά διατεθειμένη να δουλέψω οπουδήποτε και περιμένοντας τον διορισμό εργάστηκα για πέντε χρόνια ως σερβιτόρα σε εστιατόριο της πρωτεύουσας. Επειτα από πέντε χρόνια έμεινα έγκυος και συγχρόνως έκλεισε και το εστιατόριο και απολύθηκα.

Στη συνέχεια καταργήθηκε και η επετηρίδα. Από το '94 μέχρι το 2004 έμεινα άνεργη, ενώ σε αυτό το διάστημα απέκτησα και δεύτερο παιδί. Για τις ανάγκες της οικογένειας παρέδιδα ιδιαίτερα μαθήματα σε παιδιά του Δημοτικού και παράλληλα έδωσα εξετάσεις στον ΑΣΕΠ. Βέβαια, ύστερα από τόσα χρόνια δεν μπορούσα να συναγωνιστώ παιδιά που μόλις είχαν αποφοιτήσει, χωρίς να είχα και αυξημένες υποχρεώσεις επειδή μεγάλωνα δύο παιδιά. Ήταν πολύ άδικο για μας έπειτα από τόσα χρόνια αναμονής να καταργηθεί η επετηρίδα.

Από το 2004 εργάζομαι ως τηλεφωνήτρια. Συμπληρώνω 8ωρα, όμως είμαι τυχερή γιατί συγκριτικά με τον υπόλοιπο ιδιωτικό τομέα οι αμοιβές στην εταιρεία μου είναι καλές. Τα παιδιά μου πηγαίνουν σε ολοήμερο σχολείο. Δεν έχω εγκαταλείψει τις ελπίδες και το όνειρο μιας δουλειάς σχετικής με το αντικείμενό μου και ετοιμάζομαι να ξαναπροσπαθήσω στον δρόμο του ΑΣΕΠ. Η ανάγκη επιβίωσης σε οικογένειες με παιδιά μάς υποχρεώνει να εργαστούμε και οι άνδρες μας αναγκάζονται συχνά να κάνουνε δύο δουλειές. Είναι η περίπτωση του συζύγου μου. Κάποιοι βέβαια είναι πιο τυχεροί αν και απ' ό,τι γνωρίζω οι περισσότεροι τότε συμφοιτητές μου εξασκούν επαγγέλματα που δεν σχετίζονται με τις σπουδές τους».

Ακόμη και ως γκαρσόνια

Πλέον, ακόμη και οι σπουδές στο εξωτερικό δεν αποτελούν διαβατήριο για ένα σίγουρο μέλλον και πολλές φορές κάτοχοι διδακτορικού αναγκάζονται να εργαστούν ακόμη και ως γκαρσόνια για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Είναι η περίπτωση του Θανάση Ζέρβα, ενός 25χρονου από την Αμάρυνθο Ευβοίας. Σπούδασε στη Σκωτία business information technology. Και δούλεψε εκεί για ένα χρόνο ως προγραμματιστής. Στην Ελλάδα επέστρεψε στο πλαίσιο διαπανεπιστημιακού προγράμματος της Ε.Ε. για το μεταπτυχιακό του στα ΤΕΙ του Πειραιά και για να εκπληρώσει τα στρατιωτικά του καθήκοντα.

«Από το 2003 παιδεύομαι για να βρω δουλειά σχετική με το αντικείμενό μου, παρά το γεγονός ότι έχω όλα τα απαιτούμενα προσόντα», μας λέει. «Έφυγα στη Σκωτία», προσθέτει, «γιατί εκεί σπούδαζε ήδη ο αδελφός μου.

Ενώ αρχικά ήθελα να γίνω πολιτικός μηχανικός, κατέληξα σε μια ειδικότητα με πολλές κατευθύνσεις, σε ένα επάγγελμα του μέλλοντος.

Οι σπουδές ήταν δύσκολες και οικονομικά με βοήθησαν οι γονείς μου. Όταν επέστρεψα στην Ελλάδα, είχα άλλα όνειρα. Απευθύνθηκα σε εταιρείες του τομέα μου, σε τράπεζες, έκανα αίτηση στο Δημόσιο. Οι περισσότεροι δεν μου απάντησαν καν, η απογοήτευση είναι μεγάλη σε αυτές τις περιπτώσεις. Βέβαια, δεν έμεινα με σταυρωμένα χέρια όλα αυτά τα χρόνια. Εργάστηκα περιστασιακά ως καθηγητής σε ΙΕΚ, ως κτηματομεσίτης, στη συνέχεια σε μια εταιρεία διαχείρισης περιουσίας και κοινοχρήστων και αυτό το καλοκαίρι ως γκαρσόνι σε ταβέρνα.

Από ό,τι γνωρίζω οι περισσότεροι Έλληνες συμφοιτητές μου δεν είχαν καλύτερη τύχη από μένα και μόνο ένας κατόρθωσε να ασχοληθεί με την ειδικότητά του και εργάζεται τώρα σε μια εταιρεία στην Κρήτη ως network manager. Οι υπόλοιποι παιδεύονται ακόμη ή εργάζονται στην οικογενειακή επιχείρηση.

Δεν χάνω την αισιοδοξία μου αν και πλέον είμαι προσγειωμένος, αφού διαπίστωσα ότι είναι πολύ δύσκολο αν δεν έχεις γνωστό ή πολιτικό μέσο να πετύχεις. Γνωρίζω πολλά άτομα με λιγότερα προσόντα από μένα που προσλαμβάνονται. Εγώ έχω δώσει διορία στον εαυτό μου μέχρι το 2007. Αν δεν κατορθώσω να ασχοληθώ με το αντικείμενό μου, θα δοκιμάσω την τύχη μου στο εξωτερικό».

Από γεωπόνος ...ταξιτζής

Από τα Τμήματα Γεωπονίας και Γεωργικών Μηχανημάτων και Αρδεύσεων των ΤΕΙ της Λάρισας αποφοίτησε το 1996 ο Γεώργιος Λογοθέτης, 35 ετών, πατέρας μιας κόρης. Και σήμερα; Οδηγεί ταξί. «Εργάστηκα μόνο λίγους μήνες στην ειδικότητά μου σε μια εταιρεία που κατασκευάζει αντλίες στα Μεσόγεια και σε ένα θερμοκήπιο στην Αττική», λέει και προσθέτει. «Αναγκάστηκα να διακόψω καθώς οι αμοιβές ήταν πολύ χαμηλές και το ωράριο εξαντλητικό. Στο θερμοκήπιο δούλευα 7 ημέρες την εβδομάδα, ακόμη και την Κυριακή, δέκα με δώδεκα ώρες την ημέρα και η αμοιβή μου τότε, το 1996, ήταν 110.000 δραχ. (322 ευρώ).

Είχα την τύχη ο πατέρας μου να είναι ιδιοκτήτης ταξί και από τα φοιτητικά μου χρόνια περιστασιακά οδηγούσα το ταξί του. Εχοντας οικογένεια, τελικά αναγκάστηκα να ακολουθήσω αυτό το επάγγελμα. Δεν είμαι ευχαριστημένος αλλά είναι η μόνη δυνατότητα που μου παρέχεται για να συντηρήσω την οικογένειά μου. Με τα σημερινά δεδομένα δεν σκέπτομαι να ασχοληθώ με την ειδικότητά μου, θα χρειαστεί να αλλάξουν πολλά πράγματα για να το επιχειρήσω ξανά.

Το πρόβλημα είναι κοινό. Στο δικό μου εξάμηνο αποφοίτησαν 22 παιδιά και μόνο τα 3 έχουν βρει δουλειά στο αντικείμενό μας, οι υπόλοιποι δουλεύουν ως εργάτες, ιδιωτικοί υπάλληλοι, ταξιδιωτικοί πράκτορες, αγρότες, αστυνομικοί κ.λπ. Ένας συμφοιτητής μου π.χ. πήγε στην Αγγλία για μεταπτυχιακό, ειδικεύτηκε στη διαχείριση αρδευτικού νερού και στην επιστροφή έγινε δημόσιος υπάλληλος. Και όμως θεωρούμαστε περιζήτητοι, άνοιξε και δεύτερο τμήμα της ειδικότητάς μας στη Λάρισα. Στον συνεταιρισμό ραδιοταξί όπου είμαι μέλος υπάρχουν και άλλοι συνάδελφοι που έχουν τελειώσει το πανεπιστήμιο, οικονομολόγοι, νομικοί κ.λπ. Δεν θα συμβούλευα την κόρη μου να σπουδάσει υποχρεωτικά. Θα την ενθάρρυνα μόνο αν διάλεγε μια ειδικότητα που να της εξασφαλίσει δουλειά στο μέλλον».

Ταλαντούχα και μη παιδιά

Ακόμη πιο δύσκολα είναι τα πράγματα για τα χιλιάδες ταλαντούχα και μη παιδιά που επιλέγουν την τέχνη ως τρόπο ζωής και επιβίωσης. Ετσι απόφοιτοι των δραματικών σχολών, της Σχολής Καλών Τεχνών, των ωδείων, καταλήγουν συχνά σε επαγγέλματα που καθόλου δεν ταιριάζουν με το καλλιτεχνικό τους ταμπεραμέντο. «Κλασική είναι η περίπτωση του ηθοποιού που σπουδάζοντας σε μια δραματική σχολή αποκτά όλα τα προσόντα για να εργαστεί ως σερβιτόρος», μας λέει ο Ευθύμης Λιάτος, 30 χρόνων, απόφοιτος δραματικής σχολής, αποκαλύπτοντας το κωμικό του ταλέντο. «Δεν είναι καθόλου τυχαίο», υπογραμμίζει, «ότι υπάρχουν μαγαζιά στα οποία ως σερβιτόροι προσλαμβάνονται αποκλειστικά ηθοποιοί. Εγώ γράφτηκα αρχικά στην ΑΣΟΕΕ και παρακολούθησα κανονικά τα μαθήματα. Επειτα από τρία χρόνια βρέθηκα τυχαία στις πρόβες μιας θεατρικής παράστασης και κατάλαβα ότι το θέατρο είναι αυτό που θέλω να κάνω. Εδωσα εξετάσεις στο υπουργείο Πολιτισμού, πέτυχα και παρακολούθησα την δραματική σχολή του Ωδείου Αθηνών από όπου αποφοίτησα το 2002. Στα 18 ένα παιδί δεν είναι σε θέση να γνωρίσει τι θέλει να κάνει στη ζωή του. Ετσι είναι φυσικό κάποια στιγμή να αλλάξεις τις επιλογές σου. Εγώ ήξερα ότι ο δρόμος του ηθοποιού είναι δύσκολος, δεν είχα αυταπάτες, αλλά τελικά αποδείχτηκε ακόμη πιο δύσκολος στην πορεία. Η προσφορά εργασίας είναι μεγάλη σε σχέση με τη ζήτηση. Η εποχή που διανύουμε επίσης είναι οικονομικής κρίσης για όλους και το νιώθουμε στο πετσί μας. Εγώ είμαι από τους τυχερούς που έχουν δουλέψει στο θέατρο, αλλά τα έσοδα είναι περιορισμένα σε σχέση με τις ανάγκες της καθημερινότητας.

Γι' αυτό τον λόγο, όπως και άλλοι συνάδελφοι, για να επιβιώσω αναγκάστηκα να εργαστώ σε δουλειές που ποτέ δεν θα επέλεγα κάτω από άλλες συνθήκες. Εργάστηκα ως σερβιτόρος, κούριερ, σε ντελίβερι. Παρακολουθώ συγχρόνως όλες τις σχετικές δραστηριότητες για την εξεύρεση εργασίας στην ειδικότητά μας, όπως είναι οι οντισιόν, τα σεμινάρια κ.λπ. Δεν είναι εύκολος δρόμος, απαιτείται γερό στομάχι, γαϊδουρινή υπομονή και...».